

Vorbereiding AvA WMD van 7 december a.s., verzamelde vragen

Op maandag 24 november jl. heeft een bestuurlijk overleg plaatsgehad van alle aandeelhouders WMD over de gang van zaken rond de jaarrekening 2014 van de WMD. Afsproken is, dat er een volgend bestuurlijk overleg plaatsvindt voorafgaand aan de AvA WMD van 7 december aanstaande. Alle bestuurders komen dan bij elkaar in De Wolden op vrijdag 4 december a.s. vanaf 15:30 uur. Bij wijze van voorbereiding zijn vooraf alle vragen die er bij gemeenten en provincie leven verzameld en verwerkt in/tot de bijgevoegde lijst. Aangezien de lijst vrij omvangrijk is, hebben de ambtelijk adviseurs er enige hoofdvragen uitgelicht. Die staan nu bovenaan de lijst. Opgemerkt moet worden dat de onderstaande vragen voorafgaan aan de ontvangst van de vergaderstukken voor de AvA van de WMD van 7 december aanstaande.

Hoofdvragen voor AvA

- Breed gedeeld wordt, dat er duidelijkheid moet komen over de vraag, waarom de accountant de jaarrekening niet goedkeurt. Wat maakt dat er nog steeds geen goedkeurende verklaring ligt?
 - Wat is nu de feitelijke stand van zaken rond de jaarrekening 2014 van de WMD? Bevat deze nu een duidelijke weergave van alle relevante feiten?
 - Wat is de wisselwerking geweest van accountant – Directie - RvC enerzijds en accountant – AVA anderzijds? Heeft de RvC op basis van de door de accountant verstrekte informatie zijn toezichthoudende taak goed kunnen uitoefenen?
 - Breed gedeeld wordt ook, dat er een uitleg bij monde van de accountant wordt verwacht. Op basis van deze uitleg kunnen er dan ook gerichte vragen aan de WMD gesteld worden. Verschijnt de accountant ook in de AvA van 7 december aanstaande?
 - WMD wil een externe financiële deskundige inhuren. Welke rol krijgt deze persoon en wat is zijn opdracht?
 - Waarom wordt voor het jaar 2015 gekozen voor de constructie van een accountant voor 1 jaar en wat waren de selectiecriteria?. Nadere uitleg/motivering over de inschakeling van de thans uitgekozen accountant. De AVA moet daarover een besluit nemen. Wat gebeurt er als de AvA dat besluit niet neemt?
 - Commissie De Boer is kritisch over de niet wettelijke taken, hoe zijn/worden de lopende activiteiten hieraan getoetst?
 - Welke risico's uit deelnemingen zijn op welke wijze aan de orde, in de stukken verwerkt en wat is de waardering van die risico's?
-

Verzamellijst van gestelde vragen

Problematiek jaarrekening 2014: WMD versus de accountant:

1. Wordt er nu wel of niet een verklaring door PwC over de jaarrekening 2014 afgegeven en zo ja, hoe ziet deze er dan uit? Welke variant is er nog mogelijk? Zijn de directie van de WMD en de accountant nog met elkaar in gesprek?
2. Graag zouden wij van de accountant willen horen hoe het proces met betrekking tot de controle bij WMD is verlopen en tegen welke knelpunten de accountant is aangelopen. Tevens horen wij dan ook graag hoe de communicatie met de WMD is verlopen.

3. Wat zijn de belangrijkste bezwaren van PwC voor het afgeven van een goedkeurende verklaring, m.a.w. is er ook een rapport van bevindingen en conclusies van de accountant? Deelt de accountant misschien zijn bevindingen nog mondeling in de AvA mede aan de aandeelhouders (Het heeft onze voorkeur dat de accountant onafhankelijk uitlegt waarom er geen goedkeuring gegeven kan worden)?
4. Volgens de aanvullend toegezonden stukken is de directie PwC op onderdelen redelijk tegemoet gekomen waar het gaat om het vormen van voorzieningen en het aanbrengen van correcties op de jaarrekening 2014. Waarom dan nog steeds geen verklaring, hoe deze er dan ook uit mag zien? Wat zijn de nu nog overgebleven geschilpunten?
5. Waarom zijn er nu aangaande de jaarrekening 2014, meer en andere problemen t.o.v. voorgaande jaren? Welke zaken zijn er "vroeger" anders afgedaan dan nu door de accountant voor de Jaarrekening 2014 geëist wordt? Ligt dit aan de WMD of doordat PwC de regelgeving anders toepast? Hoe is de "bestendige gedragslijn", zowel bij de WMD als bij de accountant?
6. Gaat het hier om een vaktechnische discussie of heeft de accountant anderszins het vertrouwen beschaamd en wordt deze tuchtrechtelijk aangesproken? Of is de kwestie, dat de accountant juist verregaande uitspraken doet over de positie van directie en RvC van de WMD?
7. De RvC heeft ook een toezichthoudende taak en wordt daarbij ondersteund door de accountant. Heeft de accountant alle relevante informatie aan de RvC gegeven?
8. Hoe verlopen in 2015 de ontvangsten betreffende de rente en aflossing door de Indonesische bedrijven, zijn die volgens afspraak op tijd binnen? Welke verwachting bestaat er op dit punt bij de WMD voor de komende jaren? Hoe zijn deze verwachtingen – meerjarig – verwerkt in het Financieel Plan 2016?
9. Welke eventuele fiscale problemen voorziet de accountant bij, tijdens of na het proces van afbouw tussen de WMD en de lokale Indonesische overheden?
10. Wat is de juridische status en wat zijn de gevolgen als er geen goedkeurende verklaring aanwezig is, niet alleen betreffende de decharge van de directie en de RvC maar ook m.b.t. de mogelijke aansprakelijkheid van de aandeelhouders (verhoogd risico)?
11. Wat zijn de gevolgen van het geheel ontbreken van een verklaring van de accountant, bijvoorbeeld wanneer deze zijn opdracht teruggegeven zou hebben?
12. Zijn er mogelijk gevolgen die door derde instanties kunnen worden opgelegd/toegepast, bijvoorbeeld de AFM?
13. Wat is het verweer van de directie op de bevindingen van de accountant? wat accountant PwC aan de aandeelhouders zal meedelen? Vanuit de directie wordt aangegeven dat de accountant naar aanleiding van de afwikkeling van de Indonesische activiteiten "de hele jaarrekening 2104" ter discussie heeft gesteld. Was dit niet eerder te voorzien geweest? Wat was de reden van de kennelijke verandering van gedachten bij de accountant?
14. Wat is de strategie van de directie over de verdere afwikkeling van de jaarrekening 2014 indien het verschil van inzicht blijft bestaan tussen de WMD (directie) en PwC en er een afkeurende verklaring of zelfs in het geheel geen verklaring wordt afgegeven? Wat wordt dan de positie van de aandeelhouders en welke positie heeft de RvC hierin? Welke risico's loopt de WMD bij het nog langer voortslepen van de kwestie rond de jaarrekening 2014?
15. Is de inschakeling van een derde onafhankelijke deskundige dan een optie om hier richting aan te geven? Wat is de status van de nu ingeschakelde externe deskundige? Deze zal toch niet in de plaats van de accountant kunnen treden?
16. Hoe zou het beeld van de Jaarrekening 2014 eruit zien, als geheel aan alle opmerkingen van de accountant gehoor zou zijn gegeven? Wat zijn precies de consequenties voor het Financieel Plan 2016?
17. Nog niet geheel duidelijk is hoe het mogelijk is dat er in juni een winst wordt voorgespiegeld in de enkelvoudige winst- en verliesrekening van € 3.762.000 en in november een verlies van € 1.993.000. Dat is een verschil van € 5.755.000. We zien deze verschillen niet alleen op de

waarderingen van Indonesië, maar ook op andere posten. Het ontvangen verschillenlijstje is een opsomming van bedragen. We missen een duidelijke en heldere toelichting op cijfers en de achtergrond waardoor deze wijzigingen gemaakt moeten worden.

18. Wanneer kan de jaarrekening nu definitief worden goedgekeurd? Waar is dat afhankelijk van?
19. De afboeking van de Stichting vakantieverblijven komt ons vreemd voor. Wat wordt er in deze stichting gedaan en waar staan deze vakantieverblijven?
20. Is er ook een alternatieve exit-strategie voor de activiteiten in Indonesië uitgewerkt, bijvoorbeeld acuut stoppen en afbouwen en afschrijven van nog uitstaande leningen?
21. Wat zijn de mogelijkheden voor een "second opinion" door een externe adviseur over de strategie aangaande de Indonesische activiteiten?

Wisseling controlerend accountant

22. Hoe denkt de directie de controlewerkzaamheden betreffende de jaarrekening 2015 'weg te zetten' bij de nieuw aan te stellen (interim)accountant, zo lang de gang van zaken rond de jaarrekening 2014 nog niet zijn afgerond? Is daar ook een rol weggelegd voor de nieuw aan te stellen accountant en heeft deze voldoende ervaring met de controle van instellingen uit de publieke sector?
23. Wat is de achtergrond van een nieuwe, onbekende accountant aanstellen voor één jaar? Waarom is er niet voor gekozen om het contract, ondanks de strubbelingen, nog met één jaar te verlengen? De huidige accountant is nu op de hoogte van de ontwikkelingen en weet hoe hij hiermee om moet gaan. Zijn dossierkennis is nu aanwezig dat zal een nieuwe accountant nog allemaal, voor één jaar, op moeten doen. Wat betekent dit ook voor de positie van deze accountant?
24. Wat zijn de afwegingen van de directie om eventueel met Accountantskantoor Uittenbroek en partners (UNP) te Assen in zee te gaan? Welke selectiecriteria zijn toegepast en is in hoeverre is hierbij voldaan aan eisen op het gebied van aanbesteding en gunning? Had er niet een andere accountant gevraagd kunnen worden of zelfs twee of drie, zodat de aandeelhouders een keuze hebben? Zij hebben immers het recht om een accountant aan te wijzen.
25. Levert het inzetten van een dergelijk klein en lokaal accountantskantoor nog mogelijke problemen op bij de aanbestedingsprocedure van een nieuwe accountant voor 2016 en volgende jaren? M.a.w. bestaat er voldoende vertrouwen in de kwaliteit van UNP, dat zich hoofdzakelijk richt op ondernemers, instellingen en particulieren in de eigen regio en op franchise-ondernemers en retailorganisaties?
26. Daarnaast is er nu door de directie en de Raad van Commissarissen gekozen voor UNP accountants. Dat is een relatief kleine en lokale speler op de markt met geen specifieke kennis, zeker niet in de relatie met gemeenten.
27. Wat wordt de situatie als de AvA niet akkoord gaat met de benoeming van UNP als interim-accountant voor het jaar 2015? Wordt er dan meteen openbaar aanbesteed? Welke gevolgen heeft dat voor de werkzaamheden voor de jaarrekening 2015 (ervan uitgaande dat het met de jaarrekening 2014 nog goed komt).
28. Hoe denkt de directie om te gaan met de communicatie richting de pers en anderen? Sturing van de informatiestroom is in dit verband wellicht gewenst? Is er een woordvoeringslijn afgesproken, ook met de aandeelhouders (provincie en gemeenten)?

Financieel Plan 2016 en afwikkeling "Indonesië"

29. Hoe het zit met de risico's van de lopende niet wettelijke taken? De Commissie De Boer doet daar aanbevelingen in. Risicoprofielen zouden daarvoor opgesteld kunnen worden. (gunstige, realistische en slechte(worst-case) scenario.) Dan kan in het beleidsplan ook een afweging

- gemaakt worden om op deze voet verder te gaan. Worden dergelijke scenario ook nog uitgewerkt?
30. Hoe verhoudt zich het voornemen van de WMD om de komende 5 jaar geen tariefstijging door te voeren t.o.v. de afname van het waterverbruik, de gelijkblijvende vaste kosten en de forse investeringen in de vervanging van de asbestcementleidingen? Hoe werkt de afwikkeling van de jaarrekening 2014 in dit geheel door?
 31. Wordt het financieel plan 2016 (begroting) ook in meerjarenperspectief opgesteld?
 32. Is of wordt dit meerjarenperspectief ook gedeeld met de aandeelhouders?
 33. Bevat deze ook een risicoparagraaf? Worden hierin ook de risico's rond de Indonesische activiteiten verder uitgewerkt?
 34. Het Financieel Plan 2016 hebben wij nog niet ontvangen, maar uit de financiële plannen van voorgaande jaren (2013-2015) blijkt dat de inkomsten uit Indonesië wisselend zijn geraamd, maar zeker als positief resultaat. Vooral in het Financieel Plan van 2014 waren de verwachting hoog. Vraag is of de verliezen niet eerder waren voorzien, zeker als de jaarrekening van SWOI over 2013 wordt bekeken. In deze jaarrekening staat namelijk op pagina 28 dat er een nieuwe overeenkomst tot herstructurering van geldleningen is afgesloten tussen de stichting (SWOI), TAD en WMD. De tekst van deze pagina's is als bijlage 1 bij deze lijst gevoegd.
 35. Er worden rente en leningen afgeboekt en kwijtgescholden. De vraag is of de TAD's in Indonesië al wel een deel van de leningen hebben terugbetaald. Dus wat is het trackrecord van terugbetaling in het verleden van de TAD's en wat is de verwachting dat ze in de toekomst zullen gaan terugbetalen? Wat is hierover het inzicht van enerzijds de directie van de WMD en van de controlerend accountant, zowel over het realiteitsgehalte als de wijze waarop e.e.a. in de financiële stukken verwerkt moet worden?
 36. Wat ook opvalt in de jaarrekening 2013 van SWOI is de volgende zinsnede op pagina 30: "8. indien de Indonesische drinkwaterbedrijven in staat zijn gebleken om in ieder geval aan de onder punt 1 genoemde voorwaarden te voldoen, en indien vervolgens SWOI in de periode 2013-2016 besluit een deel van de projectleningen kwijt te schelden, een en ander jaarlijks door de RvC van WMD vast te stellen, zal WMD alsdan het revolving fund gedurende de periode 2014-2023 met maximaal 51% van de door SWOI conform deze overeenkomst gedane kwijscheldingen aanvullen uit de beschikbare cash-flow van de Ander water activiteiten." Klopt het dat de Ander wateractiviteiten voor deze bedragen moeten opdraaien en dat dit dus extra kosten zijn? Zijn deze kosten geraamd binnen de betreffende BV's?
 37. Wat is de rol van de raad van commissarissen met betrekking tot 'grote' beslissingen die worden genomen in de SWOI, zoals het afsluiten van grote leningen? Hoe houdt de raad van commissarissen hier toezicht op?
 38. Waardoor komt het dat nu ineens de accountant anders tegen de deelnemingen in Indonesië aankijkt en voorgaande jaren dat niet het geval was?

Overige onderwerpen/vragen

39. In de statuten van de WMD is bepaald dat er eens in de 5 jaar aandelen worden uitgegeven om de verhouding tussen aantal aansluitingen en aandelen per gemeente 'up to date' te maken. Dit is op 10 mei 2010 via een akte van emissie voor het laatst uitgevoerd. Wordt dit voor het jaar 2015/2016 ook weer opgepakt?
40. Hoe wordt door de diverse partijen aangekeken tegen een herbezinning op de rol en positie van de provincie en gemeenten in de relatie tot de WMD, bijvoorbeeld een verdere verzelfstandiging?
41. Wat is de reden van de extra ingelaste AvA in januari 2016? Welke onderwerpen worden dan naar verwachting besproken? Of gaat het om een reservedatum?

Overzichten uit Financieel Plan

Ander Water onder NoordWater	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Financieel Plan 2015			357	789	516	636	561	816
Financieel Plan 2014		-345	471	1.172	1.911	2.370	2.959	
Financieel Plan 2013	-973	-334	579	715	943	1.156		
Indonesie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Financieel Plan 2014		-494	68	757	1.581	2.035	2.540	
Financieel Plan 2013	-973	-461	289	647	904	1.077		

De activiteiten die vallen onder "Ander Water onder Noordwater" zijn:

- Indonesie
- GietWater
- Golfbaan
- E-Qua
- DpE
- Norit

Vanaf het Financieel plan 2015 worden deze niet meer separaat opgenomen.

Bijlage 1: pagina 28-31 Jaarverslag 2013 Stichting Waterproject Oost-Indonesië

1. Algemeen

Adresgegevens

Stichting Waterprojecten Oost-Indonesië

Lauwers 3

9405 BL Assen

Ingeschreven per 12-05-2005 in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nr. 04077516.

Activiteiten

De activiteiten van de stichting bestaan uit het zorgen voor en beheren van de financiering van waterprojecten in Oost-Indonesië, waaronder begrepen het verwerven en het beheer van deze gelden.

De stichting verstrekt leningen aan Tirta Drenthe BV (TAD), een volle dochter van NV Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD), verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma.

De aanwezigheid van WMD in Oost-Indonesië is gebaseerd op een eindige samenwerking. Na deze periode zal WMD zich volgens afspraak door de lokale partner laten uitkopen. De inkomsten uit uitkoop worden allereerst aangewend om rechtstreeks door WMD geïnvesteerde bedragen terug te betalen. Het meerdere wordt vervolgens gebruikt om de middelen van de stichting aan te vullen. Het alsdan nog resterende bedrag van de uitkoop staat ter beschikking van de WMD.

De gelden die weer ter beschikking komen van de stichting vormen een zogenaamd 'revolving fund' en kunnen door de stichting worden aangewend voor het financieren van nieuwe activiteiten op het gebied van watervoorziening, sanitatie en educatie in de regio.

In 2014 is een nieuwe overeenkomst tot herstructurering van geldleningen afgesloten tussen de stichting, TAD en WMD. De bepalingen worden hierna weergegeven:

1. SWOI zal jaarlijks beslissen of zij de in de hierna volgende leden 2 tot 5 vermelde bedragen zal kwijtschelden. Een belangrijke voorwaarde voor kwijtschelding is dat de Indonesische drinkwaterbedrijven aan al hun verplichtingen jegens WMD en haar groepsmaatschappijen, en daarmee jegens SWOI, hebben voldaan, en er dus geen openstaande vorderingen meer zijn, uit welken hoofde dan ook.

2. SWOI scheldt (via TAD) de volgende bedragen kwijt aan PT Air Manado:
 - Rp. 8.500 miljoen in 2014
 - Rp. 6.500 miljoen in 2015
 - Rp. 5.000 miljoen in 2016
3. SWOI scheldt (via TAD) de volgende bedragen kwijt aan PT Tirta Remu Sorong:
 - Rp. 5.500 miljoen in 2014
 - Rp. 2.500 miljoen in 2015
4. SWOI scheldt (via TAD) de volgende bedragen kwijt aan PT War Besrendi Biak:
 - Rp. 3.500 miljoen in 2014
 - Rp. 2.000 miljoen in 2015
5. SWOI scheldt (via TAD) de volgende bedragen kwijt aan PT Wedu Merauke:
 - Rp. 1.500 miljoen in 2014
 - Rp. 1.000 miljoen in 2015
6. Alle in de voorgaande leden vermelde kwijtscheldingen zullen gedacht worden te zijn gedaan per 31 december van dat jaar, tegen de alsdan geldende koersen, en zullen worden verrekend met de oudste nog uitstaande tranches.
7. WMD past de clauseule in de cooperation agreements die zij (via haar groepsmaatschappijen) met de Indonesische drinkwaterbedrijven heeft gesloten inzake de uitkoop aan, in die voege dat WMD haar belang in het Indonesische drinkwaterbedrijf tegen de nominale waarde (in plaats van tegen de net asset value) zal overdragen.
In de aangepaste clauseule zal worden opgenomen dat uitkoop tegen nominale waarde slechts plaats vindt indien:
 - de Indonesische drinkwaterbedrijven aan al hun verplichtingen jegens WMD en haar groepsmaatschappijen, en daarmee jegens SWOI, hebben voldaan, en er dus geen openstaande vorderingen meer zijn, uit welken hoofde dan ook; en
 - de andere aandeelhouder de aan haar verstrekte lening in verband met de door WMD gedane storting op haar pakket aandelen heeft terugbetaald;
 - de andere aandeelhouder (indien van toepassing) de aan haar verstrekte lening in verband met de door WMD voorgeschoten exploitatieondersteuning in de periode vóór 2007 heeft terugbetaald;
 - de andere aandeelhouder (indien van toepassing) al haar uitstaande schulden aan haar dochterdrinkwaterbedrijf heeft betaald en ook overigens aan al haar verplichtingen jegens haar dochterdrinkwaterbedrijf heeft voldaan.

8. indien de Indonesische drinkwaterbedrijven in staat zijn gebleken om in ieder geval aan de onder punt 1 genoemde voorwaarden te voldoen, en indien vervolgens SWOI in de periode 2013 - 2016 besluit een deel van de projectleningen kwijt te schelden, een en ander jaarlijks door de RvC van WMD vast te stellen, zal WMD alsdan het revolving fund gedurende de periode 2014-2023 met maximaal 51% van de door SWOI conform deze overeenkomst gedane kwijtscheldingen aanvullen uit de beschikbare cash-flow van de Ander water activiteiten;
9. WMD assisteert in de periode 2013-2023 op exclusieve basis SWOI bij de uitvoering van haar programma.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 voor organisaties zonder winststreven, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vreemde valuta

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

De stichting draagt de aan haar ter beschikking gestelde gelden over aan TAD in Indonesische Rupiah, zodat eventuele valutaverschillen voor rekening van de stichting komen. TAD stelt de ontvangen gelden via leningen ter beschikking aan de diverse Joint Venture ondernemingen in Oost-Indonesië waarmee een groepsonderneming van WMD een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten leningen die tot de vervaldag zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. De uitgezette leningen zijn in vreemde valuta, waarbij de stichting koersrisico loopt. De monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen worden rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen onder de post 'reserve omrekeningsverschillen'.

Vorderingen, liquide middelen en schulden

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering..

Eigen vermogen

Volgens artikel 304 van RJ 640 is het eigen vermogen niet bedoeld om te worden uitgekeerd aan de eigenaren, maar kan het slechts worden aangewend in overeenstemming met de doelstellingen waarvoor de stichting in het leven is geroepen.

Artikel 309 van RJ 640 geeft aan dat het vermogen waarbij een beperking in de besteding is aangebracht door derden, de subsidieverstrekkers, wordt aangeduid als bestemmingsfonds.

Reserve omrekeningsverschillen

De stichting heeft langlopende leningen verstrekt aan TAD in Indonesische rupiah. Aan het einde van elk boekjaar worden de leningen omgerekend in euro's tegen de koers per balansdatum. Valutakoersverschillen op verstrekte leningen worden rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen onder de post 'reserve omrekeningsverschillen'.

Bron:

<http://www.wmd.nl/sites/default/files/uploads/OverWMD/Internationaal/SWOI/jaarverslagswoi2013.pdf>

